

Årsrapport 05

Årsrapport 2005

Oslo, 2006
Trykk: 500

Innhald

1	Føreord	5
2	Melding frå styret	7
3	Styret, leinga og tilsette i Vox	9
4	Rekneskap	11
5	Kapittel 256	15
5.1	Informasjonsarbeid	15
5.2	Grøn stat	15
5.3	Helse-, miljø- og tryggingsarbeid	15
5.4	Beredskapsplan for kriser i fredstid	16
5.5	It-området	16
5.6	Ulike prosjekt finansierte under kapittel 256	17
6	Kapittel 258	23
6.1	Pedagogisk utviklingsarbeid	23
6.2	Refine	24
6.3	Kompetanseutvikling og dokumentasjon i arbeidslivet	24
6.4	Fleksibel læring – bruk av ikt	28
6.5	Prosjekt ikt i norskopplæring for vaksne innvandrarakar (INOVI)	29
6.6	Læreplan i norsk og samfunnskunnskap – metodisk rettleiing	29
6.7	Samfunnskunnskap for vaksne innvandrarakar – temahefte	30
6.8	International Adult Learner’s Week (IALW)	30
7	Kapittel 259	31
7.1	Kompetanseutviklingsprogrammet (KUP)	31
8	Formidling	33
8.1	Publikasjonar	33
8.2	Kurs	34
8.3	Konferansar	34
8.4	Foredrag	35
9	Vedlegg	1

1 Føreord

Gjennom dei første fem driftsåra som institusjon har Vox skaffa seg eit solid kunnskapsgrunnlag om kva slags kompetanse som er viktig for at vaksne skal fungere godt i arbeids- og samfunnsliv. Nasjonale og internasjonale undersøkingar viser at gode ferdigheiter i lesing og skriving, rekning og digital kompetanse er heilt grunnleggjande for vidare læring og omstilling. Det vil seie at vi må halde fram med å byggje på det Kompetansereforma og prosjekta i Kompetanseutviklingsprogrammet har lært oss – at mange vaksne ønskjer å lære i tilknytning til arbeidssituasjonen heller enn å gå tilbake til skolebenken.

Vaksne som ikkje bruker retten til opplæring slik Kompetansereforma legg opp til, bør kunne få uttelling for denne retten og dei offentlege midlane som følgjer med. Det kan ordnast gjennom deltaking i arbeidslivsprosjekt og opplæring på arbeidsplassen. Dette er ei ordning som også mange bedrifter er interesserte i, og som motiverer alle partar til læring og utvikling. For å vidareutvikle slike ordningar må det leggjast meir vekt på fleksible finansieringsmodellar for denne typen opplæring og målgrupper. Vox er oppteken av å byggje vidare på erfaringar vi ser fungerer, og som gir den enkelte og samfunnet gevinstar. Debatten under valkampen i fjoråret stadfesta også at det er tverrpolitisk forståing for kor nødvendig det er å heve kompetansesolvete. I tillegg til å gjelde velferden for den enkelte, gjeld det òg den kollektive meistringa i ein ny kunnskapsbasert økonomi. Her er det mogeleg å gjere nye veival i kompetansespolitikken.

Det nye *Program for basiskompetanse i arbeidslivet*, som vart vedteke hausten 2005 og som startar våren 2006, har som mål å sørge for at fleire vaksne kan skaffe seg denne basiskompetansen. Programmet skal støtte verksemdar som gir opplæring i lesing, skriving, rekning og digital kompetanse til tilsette eller arbeidssøkjande. Programmet vil, på godt tilpassa vis, gjere det mogeleg å utforske finansieringsordningar som gir vaksne den opplæringa dei treng – og har rett til – i den forma dei ønskjer. Vidare vil programmet setje slike ordningar i varig drift. Vi gleder oss til å ta fatt på arbeidet med det nye programmet.

Ei viktig oppgåve for Vox er å setje søkjelyset på opplæringsbehov i norsk og samfunnskunnskap hos vaksne innvandrarar. Kvalifisering for arbeid og utdanning er sjølv grunnlaget for ei velykka integrering. Her står vi overfor mange spennande og utfordrande oppgåver, og Vox ser fram til å delta aktivt i utforminga av dei.

Vox takkar samarbeidspartnarar og brukarar av kompetansen vår for godt samarbeid. Vi takkar også medlemmene i styret for engasjement og aktiv støtte.

Sist, men ikkje minst, vil eg takke medarbeidarane mine for godt arbeid og god lagånd.

Oslo, 15. mars 2006
Turid Kjølseth
direktør

2 Melding frå styret

«Livslang læring må stå øvst på agendaen til kvart land som har ambisjonar om å hevde seg i den stadig intensivare konkurransen mellom kunnskapsnasjonar.»
Andy Green

Vox har i 2005 hatt eit aktivt år med mange store oppgåver og drøfting av prinsipielt viktige spørsmål. Både leiinga i Vox og styret har ambisjonar om å setje læring hos vaksne på dagsordenen langt ut over det oppgåvene i dag og den organisatoriske ramma for institusjonen tilseier. Styret har teke føringa i denne tenkinga og komme med konkrete innspel til den politiske leiinga, både før og etter regjeringsskiftet, om kva for oppgåver vi meiner kompetansepolitikken for vaksne og dermed Vox står overfor.

Bakgrunnen for initiativet er at det, etter styret si vurdering, framleis er for svak satsing på koordinerande offentleg innsats og samhandling. Både mellom utdanningstilbydarar, etatar og arbeidslivet, og mellom ulike departement, bør det satsast meir offensivt for å samordne innsats og oppgåver. Utdanning og læring som verkemiddel i arbeidet for å utvikle kompetansen i nasjonen utfordrar rollene våre. Lokalt så vel som nasjonalt handlar dette om å iverksetje tiltak og finne gode, fleksible løysingar for den enkelte. Å byggje ut og profesjonalisere ei heilskapleg rettleiingsteneste for menneske i ulike livssituasjonar er eit viktig tiltak for å heve kompetansenivået i heile befolkninga. Vox si rolle som pådrivar for ein slik heilskapleg kompetansepolitikk for vaksne kunne dermed også utviklast og forsterkast enda meir.

Det er elles mangfaldet av ulike større og mindre oppgåver som har prega kvardagen i Vox i året som gjekk. Informasjons- og utviklingskampanjen i Sogn og Fjordane for å få arbeidslivet til å ta i bruk kompetanseattesten var ei av dei større satsingane. Likeins har Vox-barometeret, utvikling av Nettsider for trening i grunnleggjande ferdigheiter og Metodisk rettleiing, knytt til innføring av ny læreplan i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar, vore ressurskrevjande prosjekt. Sekretariatsfunksjonen for og gjennomføringa av konferansen International Adult Learners Week (IALW) var med på å forsterke Vox' posisjon internasjonalt.

Styret har positive forventningar til Programmet for basiskompetanse i arbeidslivet, som vert lansert i 2006, og ventar at dette programmet vil medverke til å gi ny giv i satsinga på utvikling av læring hos vaksne, og vidare gi Vox som programforvaltar viktige oppgåver.

Vox' representasjon i forskjellige grupper og samarbeid med ulike departement og offentlege institusjonar er forsterka. Deltaking i prosjektet Mønsterbryterne, sekretariatsfunksjonen for å greie ut om opplæring i samfunnskunnskap for religiøse leiarar, utvikling av felles indikatorar for måling av digital kompetanse og deltaking i Arbeidsgruppa for yrkes- og studierettleiing – alt dette er eksempel på slikt samarbeid. Vox har som vanleg handtert budsjett og rekneskap upåklageleg i året som gjekk. Styret ønskjer elles at eit nasjonalt senter for læring i arbeidslivet hadde noko større økonomisk handlingsrom for å kunne prioritere og setje i gang prosjekt og tiltak innanfor ei rammeløyving.

Styret vil til slutt takke leiinga og dei tilsette i Vox for eit godt samarbeid og ønskje alle framgang og glede i arbeidet med oppgåvene i 2006.

Oslo, 23. februar 2006

Yngve Hågensen
Leiar for styret

3 Styret, leiinga og tilsette i Vox

Styret

Medlemmene i styret

Yngve Hågensen, (styreleiar), konsulent LO

Ellen Stavlund, (nestleiar), ass. gen. sekretær, Vaksenopplæringsforbundet

Gunnar Grepperud, professor, Universitetet i Tromsø

Paul Chaffey, direktør, Abelia

Per Kristian Fodstad, direktør, Borregaard industrier

Long Litt Woon, (fråtredd frå styrevrevet februar 2005), konsulent, Long & Olsen

Jan Olav Fretland, (varamedlem innkalla fast ut 2005), forskar, Høgskulen i Sogn og Fjordane

Lis Karin Andersen, (representant for dei tilsette), seniorrådgivar, Vox

Anders Fremming Anderssen, (representant for dei tilsette), rådgivar, Vox

Varamedlemmer

Jan Erik Henriksen, forskar, Høgskolen i Finnmark

Ruth Ørnholt, fylkesbibliotekar, Hordaland fylkesbibliotek

Valborg Byholt, (representant for dei tilsette), seniorrådgivar, Vox

Det har vore fem styremøte gjennom året.

Leinga

Leiargruppa består av direktør Turid Kjølseth og avdelingsdirektørane Bjørg Ilebekk, Torbjørn Bergane, Frøy Kannert og Eivind Pettersen.

Tilsette

	1. januar 2005	31. desember 2005
Tal på tilsette	104	104
Fast tilsette	100	97
Tal på kvinner/menn	68/36	70/34

4 Rekneskap

Drift

Kapittel 0256 post 01 driftsutgifter, kapittel 3256 post 02 salsinntekter
Kapittel 3256 post 16 refusjon for svangerskapspermisjon og post 18 refusjon for sjukelønn

	Rev. budsjett 2005	Årsrekneskap 2005
Tildelingar utgifter	43 115	42 997
Inntekter		
Læremiddel	280	418
Andre inntekter	197	480
Sum inntekter	477	898
Tildeling inntekter	998	998
Meir/mindreinntekt	1 419	1 892
Refusjon lønn ved fødselspermisjon/sjukdom	1 940	1 992
Sum ramme for utgifter	44 534	44 889
Kap. 0256 Utgifter		
Lønn og godtgjeringar	29 128	28 679
Varer og tenester	15 225	15 790
Sum utgifter	44 353	44 469
Resultat etter kontantprinsippet	181	420

Oppdragsverksemd

Kapittel 0256 post 21, kapittel 3256 post 01

	Rev. budsjett 2005	Årsrekneskap 2005
Tildelingar utgifter	12 121	12 121
Inntekter		
Kurs og konferansar	1 226	1 402
Prosjekt	4 878	3 679
Konsulentoppdrag/ føredrag	30	47
Sum inntekter	6 134	5 128
Tildeling inntekter	7 820	7 820

Meirinntekt	-1 686	-2 692
Sum ramme for utgifter	10 435	9 429
Utgifter		
Kap. 0256 post 21 Lønn og godtgjøringar	4 438	4 371
Kap. 0256 post 21 Varer og tenester	5 997	4 968
Sum utgifter	10 435	9 339
Resultat etter kontantprinsippet	-	90

Hovudaktiviteten innanfor oppdragsverksemda er EU-prosjekt og samarbeid med Utlendingsdirektoratet (UDI).

Tildeling prosjekt

	Tildeling	Rev. budsjett 2005	Årsreknekap 2005
Kompetanseutviklingsprogrammet administrasjon	4 896	4 896	4 395
Kompetanseutviklingsprogrammet verkemiddel	41 920	24 363	14 444
Pedagogisk utviklingsarbeid i studieforbund	1 400	1 400	1 400
Særlege målgrupper i studieforbund	2 000	2 000	2 000
Pedagogisk utviklingsarbeid i dei frittstående fjernundervisningsinstitusjonane	2 000	2 000	2 000
Transfine – Refine	100	100	94
Kompetanseutvikling og dokumentasjon i arbeidslivet	9 600	9 600	9 605
Fleksibel læring – bruk av ikt	3 850	3 850	3 850
Læreplan i norsk og samfunnskunnskap – metodisk rettleiing	200	200	200
Ikt i norskopplæring for vaksne innvandrarar (INOVI)	1 316	1 316	1 316
Den vaksne, fleksible studenten	850	850	849
IALW-konferansen	3 600	3 600	3 476
Samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar	1 500	1 500	1 495
Nynorsk utgåve, læreplan i norsk og samf.kunnskap	80	0	80
Nasjonal rapport om ALL	40	0	40
Sum prosjekt	73 352	55 675	45 244

Utestående fordringar

	2003	2004	2005	Sum
Salsinntekter	0	0	22	22
Oppdragsinntekter	2	1	145	148
Sum	2	1	167	170

Til disposisjon på mellomrekneskapskontoen

Øyremerkte prosjekt	3 306
Overhead frå tidlegare år til disposisjon i 2006	2 446
Sum	5 752

Vox har totale utgifter fordelt på følgjande:

Finansiell eining	Budsjett 2005	Revidert budsjett 2005	Årsrekneskap 2005
Drift	43 107	44 353	44 469
Oppdrag	8 469	10 435	9 339
Tildelingar på prosjekt	26 216	31 316	30 800 1)
Tilskot	41 920	24 363	14 444 2)
Sum	119 712	110 467	99 052

1) Tildelingane er auka med 120 etter revidert budsjett.

2) 27 476 er ikkje brukte etter kontantprinsippet. 18 276 av denne summen er bundne i vedtak fatta i programstyret.

Dekning av faste utgifter frå dei finansielle einingane fordeler seg prosentvis på følgjande måte:

Finansiell eining	Budsjett 2005	Revidert budsjett 2005	Årsrekneskap 2005
Drift	70 %	69 %	72 %
Oppdrag	13 %	13 %	10 %
Tildelingar på prosjekt	17 %	18 %	18 %

Økonomien i Vox er i hovudtrekk stabil og tilfredsstillande.

Oppdragsverksemda er likevel noko redusert som følgje av at verksemda over tid har dreidd mot oppgåver som er eit offentleg ansvar.

Vox legg vekt på å innkalle søkjarar med minoritetsbakgrunn og/eller underrepresentert kjønn til intervju ved rekruttering. 13 % av dei tilsette har ikkje norsk som morsmål.

5 Kapittel 256

Vox skal vere ein nasjonal pådrivar for læring hos vaksne, med særleg vekt på å vidareutvikle måla i Kompetansereforma. Vox skal mellom anna medverke til livslang læring, gi departementet og samarbeidspartane informasjon og kunnskap om viktige problemstillingar på feltet, og arbeide med å utvikle inkluderande læringskulturar for vaksne.

Vox skal hente fram kunnskapar og analysar om læring hos vaksne og vidare utvikle tiltak på dette området.

5.1 Informasjonsarbeid

Vox har i 2005 prioritert brukarinformasjon knytt til realkompetansekartlegging og vurdering.

Vidare har vi vektlagt rolla som lyttepost for atferdsmønster hos vaksne når det gjeld å styrkje grunnleggjande ferdigheiter. I samband med det har vi meldt tilbake til departementet om retten til opplæring fungerer eller ikkje, og gitt råd om meir fleksible finansieringsordningar.

Presse, web, trykksaker og konferansar

Vox sende ut 43 pressemeldingar i 2005. Talet på registrerte mediesaker om Vox var 313 fram til desember. Dei fleste treffa er på nettsider og i nettaviser, med aviser som nummer 2.

Heimesidene våre hadde 75 000 besøkjande, og i alt 141 240 besøk fram til medio november.

Vox produserte 36 trykksaker/produkt i 2005 (rapportar, kurs- og konferansebrosjyrar, informasjonsflyarar og læremiddel). For ei oversikt over rapportar og andre publikasjonar produserte av Vox, sjå Kapittel 9, Formidling.

Vox har arrangert eller vore medarrangør på åtte konferansar i 2005. For meir informasjon om dei forskjellige konferansane, sjå Kapittel 9, Formidling.

5.2 Grøn stat

Vox har i 2005 utarbeidd ein miljøstrategi med handlingsplan og konkrete tiltak. Handlingsplanen omfattar følgjande hovudområde: innkjøp, avfall, transport og energi.

5.3 Helse-, miljø- og tryggingarbeid

Vox og vernetenesta ved Vox har i 2005 hatt eit godt samarbeid om det systematiske HMS-arbeidet. Det samanhengande HMS-arbeidet er utført av dei fire verneomboda i Vox og HMS-koordinatoren ved personaleininga.

Innanfor HMS-området er følgjande aktivitetar gjennomførte i 2005:

- AMU-møte gjennomførte etter plan, til saman fire møte.
- Brannvernkorpsset har delteke i brannvernkurs i april.
- HMS-handboka er revidert.
- Vernerunde er gjennomført ein gong.
- Det psykososiale arbeidsmiljøet er kartlagt gjennom bruk av HKI (Humankapitalindeksen). Ein vurderer avdelingsvis om ein skal setje i gang.
- Vox er knytt til BedriftsHelse Noreg, som møter fast i AMU, og jamleg vert konsultert om tilpassing av arbeidsplassar.
- Vox har kjøpt inn ein uttøyingsskulptur for å førebyggje ledd- og skulderplagar.

5.4 Beredskapsplan for kriser i fredstid

I brev av 1. juli 2005 bad Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) Vox utarbeide ein beredskapsplan for kriser i fredstid og rapportere om dette arbeidet, og vidare leggje ved ein ferdigstilt kriseplan innan utgangen av februar 2006. UFD har varsla tilsynsmøte etter at arbeidet er innlevert.

Det er før ikkje utarbeidd kriseplan i Vox. Arbeidet er dermed å forstå som eit nybrottsarbeid. I Vox har fageining Personal hovudansvar for å utvikle og koordinere arbeidet. Det skjer i samvirke med andre delar av organisasjonen, særleg med vernetenesta og avdeling for samfunnskontakt.

5.5 It-området

Vox har i 2005 utvida tilbodet av elektroniske tenester via www.vox.no. Vi har blant anna oppretta ein lokal Min/Mi side-variant for den enkelte brukaren av tenester i Vox. Vi har også laga ei ny løysing for elektronisk bestilling av rapportar og læremiddel og for påmelding til kurs og konferansar. Det er mogeleg å laste ned informasjonsbrosjyrar, rapportar, læreplan i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar, skjema og rapportmalar. Søknadsskjema for KUP-midlar låg føre som elektronisk versjon som søkjarane lasta ned, fylte ut elektronisk og returnerte som vedlegg til e-post. Vi har teke i bruk ei løysing for elektroniske spørjeundersøkingar. Det er også utvikla eit verktøy for kompetansekartlegging, og dessutan for digitale læringsressursar der brukarar av www.vox.no kan trene på basisferdigheitene og gjere dei betre. Det er mogeleg å abonnere på følgjande elektroniske nyheitsbrev: *Internasjonale prosjekter, Kurs og konferansar, Nyheter, Pressemeldinger, Regionale pressemeldinger, Vox-barometeret*

Vox har ikkje skaffa nokre store nye ikt-baserte verksemdssystem i 2005, men arbeid med ny publiseringsløysing for trippelnett. Det vart påbegynt og lansert hausten 2005 og vart så ferdigstilt. Løysinga er basert på emnekart og inkluderer både internettsider, eit intranett og ekstranettsider med avgrensa tilgjenge. Vox legg stor vekt på opne grensesnitt og på å skaffe nye ikt-løysingar som gjer det mogeleg å samordne mellom system. Ein aukande del av innkjøpa våre skjer elektronisk frå leverandørane via e-handelsløysingar på Internett og e-post.

Vox har gjennom Samordningsgruppa for nettstader i utdanningssektoren (SANU) starta eit samarbeid med andre UFD-finansierte utdanningsnettstader. Dette gjer vi for å kunne dele og samordne innhald og tekniske løysingar på ein betre måte.

5.6 Ulike prosjekt finansierte under kapittel 256

Rettleiing, spreiiing og utprøving av dokumentasjon av realkompetanse

- **Transfine–Refine**

Det internasjonale Refine-prosjektet er ein oppfølgjar av Transfine-prosjektet, som vart avslutta i 2003. Refines prosjektperiode varte frå januar 2004 til desember 2005. Målet med prosjektet var å prøve ut verktøy i samband med eit europeisk rammeverk for godkjenning av realkompetanse, vidare å styrkje internasjonalt og transsektoralt samarbeid, og dessutan å auke tilliten til praksis og prosedyrar på feltet. Hovudmålgruppa var fagfolk, leiarar og politiske rådgivarar, mens sluttbrukarane av prosjekresultata var personar med lite eller ingen dokumentert formell kompetanse.

Refine har 17 partnarar frå universitetssektoren, yrkesfaga, vaksenopplæringa og ungdomsorganisasjonar. Til saman 13 land var representerte, blant dei fem tidlegare Transfine-partnarar. Totalt 60 organisasjonar var involverte i testinga av verktøy for dokumentering og godkjenning av realkompetanse.

Sluttkonferansen for Refine-prosjektet vart halden i Roma i november 2005.

Utdannings- og forskningsdepartementet støtta aktiviteten med ei ekstra løyving, sjå Kapittel 258, punkt 7.2 Refine.

KUP-relaterte prosjekt

- **Læringsmodellar i KUP-prosjekt**

Våren 2005 fekk ei arbeidsgruppe i oppgåve å sjå nærmare på eit utval KUP-prosjekt. Dette skulle gruppa gjere for å auke kunnskapane våre om dei ulike læringsmodellane som vart nytta eller utvikla i den perioden programmet var i bruk. Arbeidsgruppa la til grunn at slike modellar kunne la seg identifisere ved gjennomgang av prosjektsøknader og prosjektrapportar. Ein gjorde ikkje eigne undersøkingar i form av intervju eller spørreskjema.

Berre 40 prosjekt lét seg identifisere som læringsmodellar. Det vil seie at dei var forankra i bedrifta, var resultat av ein bevisst prosess, hadde ei pedagogisk ramme og representerte ein viss kontinuitet.

Gjennomgangen viste også at sluttrapportane i liten monn tok for seg konkrete læringsmønster som kan danne grunnlag for modellar for læring i arbeidslivet. Likevel viste gjennomgangen at opplæringa i desse prosjekta i høg grad gjekk føre seg på arbeidsplassen og i arbeidstida, og at dei fleste brukte rettleiing som ein viktig del av opplæringa.

Konklusjonen og anbefalinga frå arbeidsgruppa var at ein bør gå inn for nye studiar. Slik vil ein få meir kunnskap om korleis læring på arbeidsplassen vert organisert. Sjå prosjekt nedanfor.

- **KUP-støtta organisasjonar og bedrifter – fem år etter**

Formålet med dette prosjektet er å danne eit bilete av korleis det har gått med eit utval av bedrifter og organisasjonar som har motteke KUP-midlar til opplæringstiltak i dei to første åra programmet var i drift (2002 og 2003). Meir spesifikt ser vi

nærmare på 14 bedrifter/organisasjonar som gjennomførte opplæring for tilsette med lese- og skrivevanskar.

I dette prosjektet samlar vi inn og analyserer erfaringar som er baserte på informasjon frå både prosjektleiarar, bedriftsleiarar, kursleiarar og sluttbrukarar.

Data vil innehalde opplysningar om

- suksessfaktorar i prosjektperioden
- måloppnåing i prosjektperioden
- erfaringar/resultat frå prosjektperioden som enno er i bruk
- varige forandringar (positive) i måten å drive opplæring på i bedrifta

Prosjektet vert avslutta juni/juli 2006.

Fleksible læringsarenaer

- **Fengselsundervisning**

Vox deltok under forarbeidet til Stortingsmelding nr. 27 (2005) *Om undervisning innenfor kriminalomsorgen*. Utdanningsdirektoratet har etablert ei arbeidsgruppe som skal følge opp stortingsmeldinga med følgjande mandat:

«Arbeidsgruppa har som sitt mandat å utarbeide ein plan for oppfølging av stortingsmeldinga. Denne planen skal konkretisere arbeidsoppgåver og ansvar i oppfølgingsarbeidet. Arbeidsgruppa skal også vurdere dei økonomiske konsekvensane i arbeidet med oppfølgingsarbeidet.»

Vox er representert i denne gruppa med ein medarbeidar.

- **EdEx**

Vox har saman med Abelia organisert og finansiert prosjektet EdEx, der oppgåvene var å kartlegge bruk av ikt-støtta opplæring i norske verksemder.

Det vart gjennomført ei elektronisk distribuert spørjeundersøking i samarbeid med MMI. Vox gjorde analysane og har saman med Abelia bearbeidd og beskrive materialet. Undersøkinga viste at ein bruker ikt-støtta opplæring i lite omfang, men at alle spurde verksemder stiller seg positive til slik opplæring. Det kom fram at både dei som bruker og dei som ikkje bruker ikt-støtta opplæring, reknar med auka bruk av det neste år.

26. november 2005 arrangerte Abelia og Vox konferansen eLæring 2005 – Lyst til læring! Der vart desse resultatane presenterte. Rapporten er å finne på www.vox.no.

Grunnleggjande ferdigheiter

- **Data på lett norsk**

Data på lett norsk er ein sjølvinstruerande cd. Han er laga for personar som aldri har brukt pc. Målgruppa var opphavleg personar med eit anna morsmål enn norsk og personar med lese- og skrivevanskar. Språket er derfor enkelt utan at det går utover korrekt terminologi. Målgruppa vart etter kvart utvida sidan også mange norskspråklege vil ha eit enkelt språk. Cd-en viser tekstbehandling og korleis ein søker på Internett og sender e-post. Alt er supplert med praktiske øvingar. Cd-en er tilrettelagd med bilete, tekst og lyd. Det totale opplaget på

60 000 er delt ut til biblioteka over heile landet, vidare på stader der det er foreiningar for personar med lese- og skrivevanskar, i innvandarmiljø og i vekstbedrifter.

- **Strategiar som utviklar læreprosessen, aukar leseforståinga og betrar eiga skriving – eit samarbeidsprosjekt retta mot lesing og skriving i arbeidslivet**

Dette er eit nasjonalt prosjekt i regi av Vox, i samarbeid med Raufoss videregående skole, Sandefjord videregående skole og LO Notodden. Den eksterne delen av prosjektet er støtta av KUP og leidd av Eininga for grunnleggjande ferdigheiter i Vox.

Prosjektet har som mål å prøve ut pedagogiske modellar på opplæringsarenaer som er knytte til arbeidslivet. Lesestrategiar og samarbeidslæring skal inngå som pedagogiske metodar. Utvikling av ressurspersonar som kan motivere og støtte auka kompetanseheving i bedrifta eller organisasjonen, er også eit mål for prosjektet.

Ein av partane bruker desse metodane i opplæring for å ta fagbrev i ei internasjonal bedrift. Eit anna miljø rettar seg mot små og mellomstore bedrifter i ein avgrensa region. Eit tredje miljø tek sikte på unge vaksne som av ulike årsaker er utanfor arbeidslivet.

Prosjektet er ikkje stort i omfang, men er omfattande i breidd og variasjon. Prosjektet starta i juni 2004, og dei lokale utviklingsprosjekta vart avslutta i desember 2005. Sluttrapport og evaluering frå Vox vil komme 1. februar 2006, og spreingsaktivitetar vil gå føre seg utover i 2006.

- **Seniornett**

I samarbeid med Seniornett har Vox sett i gang eit arbeid som tek utgangspunkt i rapporten *eNorge 2009 – det digitale spranget* frå Moderniseringsdepartementet. Målet er å utvikle og prøve ut kompetansemål som skal vere formålstenlege og tilrettelagde for den enkelte. Nasjonale standardar som skal liggje til grunn for definisjonen av digital kompetanse, vert no utarbeidde. Arbeidet er godt i gang. I tillegg har Vox utarbeidd eit hefte som skal brukast av Seniornett ved kurs i deira egne klubbar.

- **Lese- og skriveferdigheiter**

Vox utviklar digitale nettsider for trening av lese- og skriveferdigheiter. Sidene vert lanserte på www.vox.no våren 2006 og vil vere gratis tilgjengelege. Nettsidene rettar seg primært mot dei som ikkje har tilstrekkelege ferdigheiter til å meistre utfordringane ved lesing og skriving i dag. Også andre som ønskjer å verte betre til å lese og skrive, kan ha nytte av å trene ved hjelp av nettsidene.

Treninga er bygd opp rundt ei stor mengd tematekstar med tilhørande interaktive oppgåver. I tillegg er det utvikla oppgåver som skal støtte opp under grunnleggjande trening med språket. Oppgåvene har ulik vanskegrad.

Det er utarbeidd ei ordliste til tekstane og ein grammatikkdel med forklaringar. Det finst også eit eige meny punkt med informasjon i ein lettlesne versjon om utdanningsrettane og utdanningsvegane for vaksne.

Integrering av innvandrarar

- **Samfunnskunnskap for religiøse leiarar**

Vox fekk i oppdrag frå Utdannings- og forskingsdepartementet (UFD) (brev av 14. juni 2005) å gjere greie for opplæring i samfunnskunnskap for religiøse leiarar. Det vart oppretta ei arbeidsgruppe med representantar frå Mellomkyrkjeleg råd, Samarbeidsrådet for trus- og livssynssamfunn og Islamsk råd Norge. I tillegg har representantar frå Utdanningsdirektoratet, Utlendingsdirektoratet og Fylkesmannen i Oslo og Akershus delteke. Utdannings- og forskingsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet var representerte på alle møta. Vox har fungert som sekretariat.

Det er utarbeidd ein rapport om dette arbeidet. Han omfattar forslag til innhaldet i, og organiseringa av, opplæringsmodular i samfunnskunnskap for religiøse leiarar. Rapporten vart send til UFD 1. november 2005.

- **Internasjonale prosjekt og nettverk**

- Vox har delteke i to Leonardo-prosjekt om realkompetanse – Exemplo og Valuation of Prior Learning (VPL). VPL er eit nettverk som samlar dei viktigaste europeiske aktørane på feltet og som har fått godkjent eit framhald – VPL 2 (2005-2007)
- Vox har vidareutvikla Grundtvig-nettverket. Det vart etablert gjennom FORWARD-prosjektet, som er eit europeisk forum for lese- og skriveferdigheiter. Vi arbeider med same nettverk no i prosjektet Forward Trainer. Det lagar ei handbok om dette temaet for lærarar i vaksenopplæring og instruktørar i arbeidslivet.
- Vox har koordinert eit prosjekt (FALCON) som hadde som mål å organisere ein europeisk konferanse om familjelæring innanfor ramma av Grundtvig-programmet. Konferansen samla 80 menneske frå 14 land. Prosjektet har blant anna resultert i eit norsk nettverk om familjelæring som verktøy til å integrere innvandrarar.
- I oktober 2005 starta Vox koordineringa av eit nytt Grundtvig-nettverk (EMMA) om talforståing og matematikk blant vaksne. Nettverket skal skape ein nettstad og verte eit forum for alle som arbeider med dette temaet i Europa. Det er 17 partnarar frå 16 land.
- Vox har i heile 2005 arbeidd med eit Leonardo-prosjekt om nye basisferdigheiter på arbeidsplassen. InterAct-prosjektet skal skape og utprøve ein modell for korte arbeidslivsbaserte aktivitetar som fokuserer på lese- og skrivetrening, framandspråk (engelsk), digital kompetanse, teamarbeid, problemløysing og entreprenørskap. Prosjektet har 13 partnarar i 5 land.
- Vox deltek i eit Grundtvig-prosjekt (COLTT) som skal utarbeide ei handbok om korleis lærarar/instruktørar kan bruke Internett til å fremme dei nye basisferdigheitene.
- Vox deltek aktivt i ERDI-nettverket (European Research and Development Institutes of Adult Education), og har i 2005 arbeidd med å planleggje eit europeisk seminar om validering. Seminaret skal haldast i mai 2006 i

samarbeid med systerorganisasjonen vår i Sverige, Centrum för flexibelt lärande (CFL).

- Vox representerer Noreg i Kommissjonen Grundtvigs Working Group, som møtest to gonger i året, og der representantar frå 32 land deltek.
- Hausten 2005 utarbeidde Vox eit forslag til nytt Grundtvig-prosjekt. Det vart godkjent av Kommissjonen i første runde. Full prosjektsøknad skal sendast innan 1. mars 2006. Prosjektet COX dreier seg om interkulturell kommunikasjon på arbeidsplassen, med fokus på det faktum at både innfødde og innvandrarar har ansvar for god kommunikasjon. Prosjektet skal utarbeide bevisstgjeringe verktøy og kursmateriell for europeiske kurs i framtida om dette temaet (Grundtvig 3-kurs).
- Vox har i heile 2005 vore kontaktpunkt for utanlandske aktørar som er interesserte i å søkje midlar innanfor Norwegian Financial Mechanisms, ei rekkje stipendprogram som er vortne til som ein konsekvens av den nye EØS-avtalen. Dei fleste av dei 13 involverte landa kjem først i gang med arbeidet i dette programmet utover i 2006, men Vox har allereie etablert lovande kontaktar i Estland, Latvia, Litauen, Slovenia, Slovakia, Ungarn, Kypros og Spania.

Vox-barometeret

Vox-barometeret er ei halvårleg undersøking som skal ta pulsen på læring i arbeidslivet, sett både frå arbeidsgivar- og arbeidstakarperspektiv. Vox-barometeret er nasjonalt representativt.

Bedrifter som klarer å auke kompetansen hos dei tilsette, er mest innovative og økonomisk suksessrike. Dette kom fram på Vox-barometeret våren 2005 og var basert på intervju med 1 500 bedriftsleiarar og 2 300 tilsette. Tala viser at det har mykje å seie at kompetansehevinga er systematisert, målstyrt og forankra i strategien i verksemda. I Noreg er det mange små og mellomstore bedrifter som enno har for lite fokus på slike samanhengar. Konkurranssevna, både nasjonalt og internasjonalt, kan styrkjast enda meir ved bevisst satsing på målstyrt kompetanseheving. Funna frå undersøkinga er presenterte i rapporten *Innovasjon Kompetanseheving Utdanningspermisjon Introduksjonsprogrammet : resultater fra Vox-barometeret våren 2005*.

Barometeret sist haust undersøker også dei haldningane og erfaringane norske leiarar knyter til dei grunnleggjande ferdigheitene hos medarbeidarane. Vox-barometeret har i haust omfatta eit utval på 1 500 verksemdsleiarar. Datainnsamlinga vart gjord av ACNielsen i perioden 12.–24. oktober 2005, og intervjuet gjekk føre seg per telefon. Utvalet er representativt i forhold til bransjar og næringar og talet på tilsette. Funna frå undersøkinga er presenterte i rapporten *Grunnleggjande ferdigheter i norsk arbeidsliv: resultater fra Vox-barometeret høsten 2005*, som ligg føre i januar 2006.

6 Kapittel 258

6.1 Pedagogisk utviklingsarbeid

Prosjektnummer 70 440, pedagogisk utviklingsarbeid i studieforbund, 70 450, tiltak for særlege målgrupper i studieforbund og 70 420, pedagogisk utviklingsarbeid i fjernundervisningsinstitusjonane

Januar 2005 vart det utlyst midlar til studieforbund og fjernundervisningsinstitusjonar innanfor dei tre tilskotsordningane som er nemnde ovanfor. Formålet med tilskota er å stimulere til nyskaping. Søkjarane kan vidareutvikle tilbod overfor det lokale arbeids- og samfunnslivet, og utvikle tiltak og metodar for å motivere grupper med lite formell utdanning til kompetanseheving.

Det kom inn 69 søknader innan søknadsfristen i februar. Tildelinga var klar i mars, og 37 prosjekt fekk til saman 5,25 millionar kroner i tilskot. I temautval er spennet stort: Utvikling av kulturtiltak, språkopplæring, skriveopplæring, fagopplæring og fjernundervisningsmetodar er eksempel på emne i prosjekta. Sluttrapport og rekneskap skal sendast Vox innan 1. juni 2006.

Fordeling av prosjekt og midlar i 2005:

	Tal på prosjekt-søknader	Tal på prosjekt som har fått tilskot	Søkt beløp	Tildelt beløp
Pedagogisk utviklingsarbeid i studieforbund, prosjekt nr. 70 440	31	13	6,13 mill	1,95 mill
Tiltak for særlege målgrupper i studieforbund, prosjekt nr. 70 450	24	17	3,98 mill	1,95 mill
Pedagogisk utviklingsarbeid i fjernundervisningsinstitusjonane, prosjekt nr. 70 420	14	7	3,67 mill	1,35 mill
Sum	69	37	13,78 mill	5,25 mill

I 2004 fekk 29 prosjekt tilskot til tilsvarande utviklingsarbeid. 23 av desse prosjekta er avslutta 9. januar 2006. Dei resterande 6 har fått rapporteringsfristen utsett, men fleire av dei er ferdige med gjennomføringsfasen.

I 2006 vil Vox gjere ei enkel evaluering av prosjekta som har fått tilskot i perioden 2002–2004, for å finne ut i kva monn tilskota fører til aktivitet etter at prosjektperioden er over.

6.2 Refine

Prosjektnummer 71 050

Refine (Recognizing Formal, Informal and Non-formal Education) var ein del av eit internasjonalt samarbeidsprosjekt om realkompetanse. Prosjektet vart gjennomført i 2004 i samarbeid med Senter for etter- og vidareutdanning (SEVU) ved Universitetet i Bergen, og vart avslutta med ein rapport i januar 2005. I mars 2005 vart det halde eit spreingsseminar om prosjektet, og resultatane vart også formidla på EUCEN-konferansen «From Bologna to Bergen and Beyond» i Bergen i april 2005.

Refineprosjektet undersøkte praksis og haldningar rundt ordninga med avkorting av studieløp i høgare utdanning. Retten til avkorting basert på realkompetanse er nedfelt i lovverket for universitet og høgskolar. Vi fann at få institusjonar har motteke søknader om avkorting, og at det manglar prosedyrar med omsyn til denne ordninga. Det er heller ikkje utvikla verktøy som er tilpassa behova for dokumentasjon av realkompetanse.

NIFU STEP gjennomførte vinteren 2005 eit kartleggingsprosjekt om avkorting. Alle høgare utdanningsinstitusjonar i Noreg vart intervjuet. Dei hadde motteke 123 søknader om avkorting og innvilga 88. Det låge talet på søknader kan komme av at ordninga er lite kjend blant vaksne. For fleire opplysningar viser vi til rapporten *Avkorting av studier på grunnlag av realkompetanse* (Brandt 2005).

6.3 Kompetanseutvikling og dokumentasjon i arbeidslivet

Prosjektnummer 71 060

Bruk av kompetanseattest

2005 begynte med ein kampanje i Sogn og Fjordane der Kompetanseattesten var eit sentralt produkt. Kampanjen framheva at dokumentasjon av eigen kompetanse er eit nyttig verkemiddel både for den tilsette og leiaren i ei bedrift. Sjølv kompetanseattesten vart presentert som eit gratis hjelpemiddel i Word-format som kan lastast ned frå www.vox.no.

Gjennom året har vi halde fram med marknadsføringa av Kompetanseattesten. Det har vi gjort ved å informere og rettleie i somme verksemdar og fylkeskommunale organ som jobbar med kompetanseutvikling i bedrifter. Ein omsett versjon av Kompetanseattesten er i tillegg brukt i Frankrike og Finland i samband med EU-prosjektet Exemplo.

Kompetanseattesten vert ferdig utvikla i databaseformat i februar 2006. Samtidig vert eit søkjeprogram, Bedriftskompetanse, gjort klart. Der kan ein søkje på data som er innsende frå Kompetanseattesten.

Prosjektet «Jobb saman, lær saman» i Sør-Trøndelag

Prosjektet vart starta av Vox hausten 2003 og revitalisert våren 2005. Det består av ei rekkje underprosjekt der basiskompetanse og grunnleggjande ferdigheiter er fokusområde for mange av prosjekta.

- **Transportprosjektet**

Prosjektet starta i mai 2005. Det er etablert ei arbeidsgruppe med deltakarar frå Vofo, ressurscenter, næringshage, Midtnorsk transportarbeiderforbund og Norges Lastebileierforbund. Mellom 20 og 30 transportbedrifter er inviterte inn i prosjektet, og ein har starta kartlegging i mange av bedriftene. Det er utvikla eit godt

samarbeid i dette prosjektet mellom på den eine sida dei bedriftene som har behov for å arbeide med grunnleggjande ferdigheiter, og på den andre sida tilbydarar av nettopp desse ferdigheitene.

- **Grunnleggjande ferdigheiter i bedrifter på Fosen**

Prosjektet omfattar mange bedrifter frå ulike bransjar. Ei av bedriftene, ITAB med 60 tilsette, ønskjer å sjå om det er mogeleg å tilby lese- og skrivetrening til de tilsette. Bedrifta satsar stort på opplæring av dei tilsette, og ho har i dette arbeidet synleggjort behovet for lese- og skrivetrening.

Det vert no gjort mykje for å utarbeide informasjonsmateriell. Formålet er å nå alle dei ulike bedriftene med informasjon om kva prosjektet konsentrerer seg om innanfor basiskompetanse.

- **Landbruk**

Fosen er eit tyngdepunkt i trøndersk landbruk. Omstillingsbehovet i landbruket er stort, og kompetanse er eit av nøkkelområda i omstillingsarbeidet. Det er oppretta kontakt med 70–80 bønder i dette prosjektet. Fire hovudområde peiker seg ut når det gjeld å auke kompetansen:

- Ikt – grunnleggjande opplæring
- SMIL (spesielle miljøtiltak i landbruket) og Inn på tunet
- Grunnleggjande ferdigheiter
- Grovførskolen

- **Klæburuten a/s**

Bedrifta har kompetansekartlagt 80 tilsette. Kartlegginga har avdekt eit stort behov for tryggingsoplæring og engelsk og noko behov for tilrettelagd fagopplæring. Ein arbeider med tryggingsoplæring for alle sjåførane. Dette er under utarbeiding av Midtnorsk transportarbeiderforening, AOF og Sivilforsvaret. Det er gjennomført engelskkurs for 19 sjåførar.

Prosjektet «NyKo» i Sogn og Fjordane

Prosjektet vart starta i januar 2005 etter eit forprosjekt der Vox spelte ei mykje aktiv rolle i konkretisering og målretting av prosjektet. Målet med prosjektet er å tilføre nødvendig kompetanse for å styrkje grunnlaget for verdiskaping, omstillingsevne og tenestetilbod i privat og offentleg sektor.

Kompetansekartlegging har vore vesentleg i dette arbeidet, og det er derfor gjennomført kartlegging av ca. 500 tilsette i ni bedrifter og kommunar i fylket. I tillegg har fylkeskommunen kartlagt 1.400 tilsette. Vågsøy kommune og Årdal kommune har meldt til prosjektet at dei ønskjer å kompetansekartleggje dei tilsette i kommunane for å kunne tilretteleggje for ei målretta kompetanseheving. Det dreier seg om til saman 1.200 tilsette i dei to kommunane. Det er etter kvart vorte mange verksemder som ønskjer å starte på kompetansekartlegging for å målrette kompetansearbeidet:

- **Florø Sentrum AS**

Dei har bestilt kartlegging av ca. 200 tilsette i 30 verksemder. Kartlegginga skal føre til opplæringstiltak i 2007.

- **Sandane Industri AS**

SI ønskjer ein gjennomgang av produksjonen sin for å avdekkje eksisterande og nye område der verksemda kan drive kvalifisert opplæring av tiltaksdeltakarar, lærlingar og andre som har behov for kortare eller lengre kvalifisering.

- **Norsk Industrikompetanse AS i Høyanger**

Her ønskjer ein å byggje på den industrielle kompetansen som finst i Høyanger-samfunnet, og å utnytte kompetansen meir. Vidare ønskjer ein at denne kompetansen vil danne utgangspunkt for ny industrietablering i Høyanger.

Ein planlegg å kompetansekartleggje for følgjande verksemder:

- Hydro (ca. 250 tilsette)
- Fundo (ca. 320 tilsette)
- AKIV (ca. 100 tilsette)
- Statskraft (ca. 20 tilsette)
- ERAS (ca. 60 tilsette)
- Høyanger kommune (ca. 300 tilsette)

Prosjektet er særst aktivt og kan vise til mange resultat i løpet av det året det har vore verksamt. Prosjektet held fram ut 2007.

Prosjektet «Helhetlig kompetanse» i Ringerike-regionen

Prosjektet er eit samarbeid mellom dei tre kommunane Hole, Jevnaker og Ringerike.

Prosjektet har i løpet av 2005 oppnådd det første delmålet sitt – å opprette eit senter for rettleiing i området. Senteret er etablert i Hønefoss Næringshage og har herifrå omfattande kontakt med verksemder i regionen med det formål å drive kompetansarbeid. Fleire ønskjer å starte eit kartleggingsarbeid for sjølv å kunne drive eit målretta kompetansarbeid i etterkant av kartlegginga.

Leiaren av senteret har det nye biblioteket i sentrum av Hønefoss som utgangspunkt for rettleiinga av vaksne og unge.

Felles forståing av realkompetanse

Vi har gjennomført to nettverkssamlingar for dei ansvarlege for vaksenopplæringa i fylkeskommunane (Molde i april og Oslo i november). Nettverkssamlingane er ein felles nyttig og nødvendig arena for erfaringsutveksling og fagleg utvikling. Dei går føre seg mellom fylkeskommunane og mellom fylkeskommunane og Vox. Arbeidet i nettverkssamlingane går ut på å oppretthalde og vidareutvikle eit nasjonalt system for realkompetansevurdering innanfor vidaregåande opplæring.

Våren 2005 vart eit prosjekt som starta i 2004 slutført – det gjekk ut på å gjennomføre eit to dagars opplæringsprogram i fylkeskommunane for fagkonsulentar. Temaa var knytte til det overordna aspektet i realkompetansevurdering inn mot vidaregåande opplæring – nasjonale føringar, lov- og regelverk, fylkeskommunale ordningar og rutinar, og kommunikasjon og rettleiing. Det er gjennomført 19 kurs i 17 fylkeskommunar med 788 deltakarar.

Vi gjennomførte hausten 2005 ei dagsamling i kvar av dei tre opplæringsregionane for fagkonsulentar innanfor allmennfaga. Hovudtemaet var korleis realkompetanse i praksis vert verdsett i forhold til læreplanane. Til saman har det delteke 77 fagkonsulentar og 23 fylkeskommunalt tilsette på dei tre samlingane.

Ein planlegg å gjennomføre tilsvarande samlingar i opplæringsregionane også neste år og da innanfor ulike fagområde i yrkesfaga. Samlingane skal vere eit ledd i arbeidet med å få til ein meir einsarta praksis i realkompetansevurderinga på tvers av fylkesgrensene.

Kunnskapsgrunnlaget. Vaksne sin rett til grunnskole og vidaregåande opplæring

Med rapporten *Grunnskoleopplæring for vaksne* avslutta Vox eit toårig prosjekt med målsettinga å få betre kunnskap om vaksne i grunnskole og vidaregåande opplæring etter lovendingane i 2000 og 2002. Sentrale spørsmål var:

- Kva skjer med dei som er realkompetansevurderte? Kor mange er dei? Får dei eit opplæringstilbod i samsvar med behova sine?
- Korleis handsamar kommunar og fylkeskommunar ansvaret sitt med å oppfylle retten?
- Er informasjonen god nok? Korleis samarbeider dei ansvarlege myndigheitene seg imellom og eventuelt med andre tilbydarar (private)?
- Kvifor er statistikken så dårleg?

Til saman vart det produsert fem store og to mindre rapportar i prosjektperioden. To er omsette til engelsk. Frå to av hovudrapportane er det også utarbeidd kortversjonar.

Prosjektet vart avslutta i juni 2005 med rapport og konferanse.

Aksept og bruk av realkompetanse

Kunnskapsgrunnlaget om vaksne i grunnskole og vidaregåande opplæring (2003–2005) viser at fylkeskommunane handsamar arbeidet med vurdering og verdsetjing av realkompetanse svært ulikt. Det same gjeld vektlegginga av samanhengen mellom godkjend realkompetanse og opplæringstilbod. For Vox var det ønskeleg å få betre innsikt i korleis dokumentert realkompetanse frå arbeidslivet og frivillig sektor vert verdsett og brukt av utdanningssystemet. Dessutan er det behov for å få meir kunnskap om korleis godkjend realkompetanse i praksis fører til eit avkorta og tilpassa opplæringstilbod for vaksne.

Vox har igangsett eit toårig fordjupningsprosjekt med det formål å skaffe nødvendig kunnskap til å justere realkompetansevurderinga slik at ho får legitimitet som eit nasjonalt system. Den overordna problemstillinga for prosjektet er todelt: 1) *Korleis og i kva monn vert kompetanse frå arbeidslivet og tredje sektor akseptert i forhold til læreplan for vidaregåande opplæring?* og 11) *Korleis innverkar godkjend realkompetanse på opplæringstilbodet?*

Undersøkinga er avgrensa til intervju i fem utvalde fylkeskommunar organiserte som sjølvstendige case. Dei representerer ulike aktørar og funksjonar som er sentrale i fylkeskommunane sitt arbeid med realkompetanse. Prosjektet vert avslutta ved årsskiftet 2006/2007 og vert dokumentert gjennom rapportar.

Rettleiing, informasjon og nettverksbygging

Vox gjennomførte i perioden 17. januar–14.februar 2005 ein informasjonskampanje i Sogn og Fjordane. Han var retta mot små og mellomstore bedrifter i fylket. Målgruppa var bedriftsleiarar og tillitsvalde, og formålet var å motivere for dokumentasjon av realkompetanse. Bodskapen retta mot arbeidsgivar var *Du har meir enn du trur* og mot arbeidstakaren *Du kan meir enn du trur*. Meir enn 100 bedrifter i fylket deltok på informasjonsmøte om kompetansekartlegging og bruk av kompetanseattest. Kampanjen var eit samarbeid mellom fylkeskommunen, lokale næringshagar og Vox.

Vox laga ein startpakke med motivasjons- og informasjonsmaterieil for bedrifter som ønskjer å komme i gang med kartlegging av kompetansen til dei tilsette. Eit av elementa i materielleil var ein motivasjonsfilm som på ein enkel og humoristisk måte illustrerer omgrepet *dokumentasjon av realkompetanse*. Alt kampanjematerieil vart produsert i begge målformer.

Vox-prisen

Vox-prisen vert kvart år delt ut til bedrifter/verksemdar som har gjort ein spesiell innsats for å gjennomføre læring på arbeidsplassen. I 2005 vart det føreslått 33 kandidatar frå både offentleg og privat sektor. Av dei vart sju kandidatar nominerte og vurderte av ein jury leidd av styreleiar Yngve Hågensen. Bramiljø, Eidskog næringssservice KF, som er ei vaske- og reinsaribedrift, vann prisen. Han vart delt ut under International Adult Learner's Week 25. oktober 2005.

I grunngiinga frå juryen heiter det:

«Bramiljø opererer med suksess i en vanskelig og konkurranseutsatt bransje. Bedriften har jobbet systematisk med kompetanse i mange år og har lagt det til rette på en slik måte at de ansatte føler seg godt ivaretatt. Bramiljø har på en forbilledlig måte klart å kombinere bedriftens og de ansattes behov for kompetanse. Kartlegging av de ansattes realkompetanse danner grunnlaget for læringstiltakene som settes i verk.»

6.4 Fleksibel læring – bruk av ikt

Prosjektnummer 72 190

Oppgåva i prosjektet er å utvikle nettbaserte læringsressursar og læringsverktøy innanfor områda grunnleggjande ferdigheiter – lesing/skriving, rekning, digital kompetanse – og innanfor språkopplæring og samfunnskunnskap for minoritetar og feltet vaksenpedagogikk.

Dei ressursar ein utviklar innanfor grunnleggjande ferdigheiter, består av nettsider for trening i lesing, skriving og rekning. Dette prosjektet er ei vidareutvikling og vert knytt til eit arbeid som allereie er utført i 2004 og første del av 2005. Formålet er å møte nokre av dei behova som er dokumenterte i ALL-undersøkinga. Nettsidene for reknetrening er laga i samhøve med strategiplanen *Realfag naturlegvis*.

For digital kompetanse utviklar Vox ressursar under namnet *Kjøp pc lurt*. Ressursane består av ein brosjyre og ein interaktiv nettressurs. Brukaren får hjelp til å velje rett type pc til sitt bruk, ei forklaring på tekniske termar og ei enkel oversikt over funksjonen ved dei ulike komponentane. Formålet er å motverke digitale skilje blant vaksne i og utanfor arbeidslivet ved å gi hjelp til å orientere seg og slik lette inngangen til dataverda.

For området språkopplæring og samfunnskunnskap for minoritetar utviklar Vox nettsider som går generelt på norskopplæring og kulturforståing i ein arbeidssituasjon.

For vaksenpedagogikk utviklar Vox ein internettbasert video som dreier seg om å organisere og setje i gang opplærings- og kompetansetiltak, med hovudfokus på opplæring i ikt. Videoen kan brukast for seg eller kombinerast med samlingar og også i samband med satsinga på digital kompetanse.

Ressursane innanfor området grunnleggjande ferdigheiter rettar seg mot grupper i befolkninga som har lite av basisferdigheiter, og som har behov for trening i lesing, skriving og rekning. Med omsyn til digital kompetanse er primærmålgruppa for brosjyren seniorar som har lita eller inga datateknisk innsikt. For nettressursen er primærmålgruppa instruktørar (for eksempel bibliotekarar) som skal hjelpe andre til å heve sin eigen digitale kompetanse.

Innanfor språkopplæring og samfunnskunnskap for minoritetar rettar ressursane seg mot mellomleiarar og eventuelle opplæringsansvarlege i små og mellomstore bedrifter.

For voksenpedagogikk er målgruppa alle som arbeider med kompetanseutvikling for vaksne.

Nettsider for grunnleggjande ferdigheiter vart lanserte i januar 2006. Brosjyre og nettsressurs for digital kompetanse vert ferdigstilte i februar 2006. Nettsider for språkopplæring og samfunnskunnskap for minoritetar vart ferdigstilte i desember 2005 og lanserte i januar 2006. Nettsressurs for voksenpedagogikk (video) vart ferdigstilt i januar 2006.

6.5 Prosjekt ikt i norskopplæring for vaksne innvandrarakar (INOVI)

Prosjektnummer 72 080

Prosjektet starta i august 2003 og vart avslutta i juni 2005. 15 kommunar og 858 enkeltpersonar har delteke. Det gjaldt å prøve ut auka bruk av ikt i norskopplæringa for vaksne innvandrarakar. Sluttrapport i begge målformer ligg føre og dessutan ein følgjeforskningsrapport frå Austlandsforskning. Ein erfaringskonferanse med 102 deltakarakar vart arrangert i Oslo 17. november 2005. Vox har initiert og vil støtte økonomisk inntil tre regionale spreingskonferansar arrangerte av deltakarkommunar våren 2006.

Prosjektet har vore ein pådrivar for betre utstyr og lokale, har medført ein viss grad av endring i arbeidsmåtar og organiseringsmodellar på opplæringsstadene, og har lagt forholda betre til rette for fleksibel og individuell opplæring.

Tilbakemeldinga frå dei skolane som har delteke, er eintydige: Deltaking i INOVI-prosjektet har gitt verdifull kunnskap og erfaring i bruk av ikt og pedagogiske program. Fleire av opplæringsstadene har prøvd ut nye modellar i norskopplæringa. For enkelte kommunar gjaldt det heller nye arbeidsmåtar og metodar, men for andre nye organisatoriske modellar tilpassa ulike nivå.

6.6 Læreplan i norsk og samfunnskunnskap – metodisk rettleiing

Prosjektnummer 72 070

Vox fekk i oppdrag av UFD å utarbeide ei metodisk rettleiing til *Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarakar (2005)*. Den metodiske rettleiinga omfattar: ei artikkelsamling om bakgrunn, mål og metodar i læreplanen, ein film om metodar i norskopplæringa, *Metodiske smakebiter*, og nettsider med tips og råd for lærarakar: www.vox.no/metodiskveiledning. I august fekk alle lærarakar i norskopplæringa den metodiske rettleiinga send til seg saman med læreplanen og eit vedlegg som beskriv kompetansemåla i læreplanen. Kvar opplæringsstad fekk også eit eksemplar av filmen sendt til seg.

I tillegg held Vox kurs og orienterer om metodar og generell informasjon i samband med læreplanen.

6.7 Samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar – temahefte

Prosjektnummer 72090

Ressursperm for instruktørar i 50 timar samfunnskunnskap

Vox jobbar med å utvikle ein ressursperm for lærarar og instruktørar i 50 timar samfunnskunnskap på eit språk deltakaren forstår. Det er stort behov for stoff med faktaorientert vinkling. Ressurspermen vil blant anna omfatte faktaark med tilhørande undersider som kan fungere som eit supplement til eksisterande læremiddel. Faktaarka vil også innehalde nyttig informasjon om kor den enkelte kan få hjelp og svar på ulike spørsmål. Desse faktaarka skal ha ei visuell utforming som gjer innhaldet lett tilgjengeleg.

Ressursperm for inntak

Vox samarbeider med Utlendingsdirektoratet (UDI) og åtte kommunar som har fått prosjektmidlar frå UDI for å arbeide med individuell plan. Desse opplæringsstadene inngår i eit nettverk som skal utarbeide ein ressursperm til bruk i inntaks- og kartleggingsarbeidet på opplæringsstadene. Det er venta at ressurspermen er ferdigstilt medio april 2006. I samband med dette prosjektet har Vox arrangert to nettverkssamlingar for deltakarane i prosjektet. Målet er å utvikle felles materiell på nasjonalt nivå til bruk ved inntak.

6.8 International Adult Learner's Week (IALW)

Prosjektnummer 90 013

Konferansen tok for seg temaet «utdanning for alle i ein epoke med aukande mobilitet, og utfordringar relaterte til vaksenopplæring», og gjekk føre seg i samanheng med den norske UKA for læring hos vaksne. Konferansen vart finansiert av Utdannings- og forskingsdepartementet.

Formålet med arrangementet var å vere eit forum for idéutveksling, diskusjon av retningslinjer og informasjon om kor viktig det er med læring for vaksne og derfor også livslang læring. Ein tok for seg vaksenundervisning med særleg vekt på konsekvensane av stor mobilitet i befolkninga. På den eine sida såg ein det gjennom perspektivet til Education for All-agendaen (EFA), med fokus på grunnleggjande ferdigheiter. På den andre sida var perspektivet at det er ei aukende deltaking i rammeverket omkring CONFINETA.

Hovudansvaret for konferansen hadde UNESCO Institute for Education (UIE) saman med UFD. Dei norske arrangørane – UFD/Vox, Vofo, og den norske UNESCO-kommisjonen – hadde ansvaret for å tilrettelegge og gjennomføre konferansen, og vidare for dei norske bidraga. Vox hadde sekretariatsansvaret og var med i koordineringsgruppa og i referansegruppa.

7 Kapittel 259

7.1 Kompetanseutviklingsprogrammet (KUP)

Kompetanseutviklingsprogrammet har i 2005 vidareført arbeidet med å følgje opp dei prosjekta som programmet har delfinansiert. Det har også vore ei viktig oppgåve å synleggjere erfaringar og resultat frå prosjekta. I den samanhengen har Vox samarbeidd med utvalde prosjektmiljø for å utforme meir omfattande informasjons- og spreingstiltak. Ein har også halde fleire arbeidsseminar.

I tillegg fekk programmet i 2005 i oppdrag å utforme og gjennomføre forsøksprosjekt med utprøving av modellar for finansiering av livsopphald under etter- og vidareutdanning. Programmet utforma eit rammeverk for utprøving av finansieringsmodellar og lyste ut 12 millionar kroner til slike prosjekt. Programstyret vedtok å gi tilskot til 16 prosjekt. Det var 50 søkjarar. Dei 16 prosjekta som starta i 2005, fordeler seg nokolunde jamt på privat og offentleg sektor. Fleire bransjar er representerte.

Prosjekt for oppfølging av KUP-finansierte tiltak, sjå kapittel 256.

8 Formidling

8.1 Publikasjoner

Andersen, L. (2005). *Noen tanker om læring*. I: K. Hirsch (Red.), *Ulike perspektiv på læring : voksenopplæringskonferansen i Trondheim 14.-15. mars 2005 : konferanseinnlegg (s. 27-29)*. Trondheim, Senter for voksenopplæring

Familie og samfunn 1 : et temahefte om utviklingen fra bondesamfunn til velferdsstat for voksne innvandrere. (2005). Oslo: Vox. (Norsk med samfunnskunnskap; 2)

Gard, E. (2005). *Erdel : a model for valorization of elearning in a knowledge society : final report*. Oslo: Vox

Gustavsen, A. & Berg, C. (2005). *Migramatte : et temahefte i praktisk regning for hjem og samfunn for voksne innvandrere*. Oslo: Vox. (Norsk med samfunnskunnskap; 4)

Haugerud, V., Røstad, S. & Stubbe, T.A. (2005). *Grunnskoleopplæring for voksne : voksnes rett til grunnskole og videregående opplæring*. Oslo: Vox.

Haugerud, V. & Røstad, S. (2005). *Kunnskapsgrunnlaget : en sluttrapport fra prosjektet om voksnes rett til grunnskole og videregående opplæring*. Oslo: Vox

Haugøy, G. (2005). *Refineprosjektet; om retten til avkorting av studieløp i høyere utdanning basert på realkompetanse*. *Læring og kompetanse*, 1, 16–17

Innovasjon Kompetanseheving Utdanningspermisjon Introduksjonsprogrammet : resultater fra Vox-barometeret våren 2005. (2005). Oslo: Vox

INOVI : ikt i norskopplæringen for voksne innvandrere. (2005). Oslo: Vox (bokmål)

INOVI : ikt i norskopplæringa for voksne innvandrere. (2005). Oslo: Vox (nynorsk)

Kjølsest, T. (2005, 6. september). *Voksenopplæring på arbeidsplassen*. *Kronikk. Dagbladet [Oslo]*

Metodisk veiledning : læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. (2005). Oslo: Vox

Mohn, T.N. (2005). *Validation in Norway : results and challenges*. I: R. Duvekot, K. Schuur & J. Paulusse (Eds.), *The unfinished story of VPL : valuation and validation of prior learning in Europe's cultures (s.125–144)*. Utrecht: Foundation EC-VPL

Pfeil, U. (2005). *Suksessrike bedrifter høster av kompetanseheving!* *Læring og kompetanse*, 4, 18–19

Roddevik, V. (2005). *Suggestopedi: En vei for effektiv og gledesfylt læring*. *Læring og kompetanse*, 2, 30–32

Roddevik, V. (2005). *Ny læringsmetode introduseres i Norge*. *Læring og kompetanse*, 4, 21–22

8.2 Kurs

Vaksenpedagogikk

Vox har utvikla to kurs i arbeidslivsretta vaksenpedagogikk i 2005. Kurset gir 15 studiepoeng og vart arrangert i samarbeid med Høgskolen i Telemark. Til saman 30 personar har gjennomført kurset i år. Halvparten av deltakarane er frå Forsvaret. Dei andre deltakarane kjem frå ulike bedrifter, organisasjonar eller ressursentra. 95 % av deltakarane har gått opp til eksamen.

Kurset har hatt fire samlingar per semester, og alle har levert ei skriftleg oppgåve basert på praksis frå eigen arbeidsplass – i tillegg til ein munnleg eksamen. Målgruppa for kurset er alle som arbeider med læring for vaksne – både opplæringsansvarlege i bedrifter, instruktørar, lærarar innanfor vaksenopplæring og andre som har ansvar for å planleggje og/eller gjennomføre opplæring for vaksne.

Kurset har vore gjennomført fem gonger tidlegare.

8.3 Konferansar

e-borgerskap

Hotell Bristol, Oslo, 18. januar 2005

Tal på deltakarar: 170

Konferansen tok for seg kva for ferdigheiter som trengst for å vere fullverdige deltakarar i vårt digitale samfunn. Konferansen vart arrangert med bakgrunn i Utdannings- og forskningsdepartementets «Program for digital kompetanse 2004–2008». Vox leidde programkomiteen, og ønskte å setje fokus på bruk av ikt på ein sikker, fortruleg og kreativ måte hos e-borgarar.

Norskopplæring for vaksne innvandrere – metoder i fokus

Sentrum kongress og scene, Oslo, 14.–15. april 2005

Tal på deltakarar: 280

Den årlege norskkonferansen hadde tittelen Metoder i fokus, og la vekt på kva for arbeidsmåtar som kan auke læringsutbyttet for vaksne innvandrarar. Hovudforelesar var professor Georgi Lozanov frå Universitetet i Sofia, Bulgaria. Han presenterte språklæringsmetoden sin – suggestopedi. Konferansen for 2006 vil ha fokus på formativ vurdering og implementering av språkpermen.

Voksnes lese- og mestringskompetanse

Clarion Hotel Royal Christiania, Oslo, 11.–12. mai 2005

Tal på deltakarar: 110

Konferansen vart arrangert av Vox i samarbeid med Nasjonalt Senter for leseopplæring og leseforskning, Universitetet i Stavanger, etter oppdrag frå Utdannings- og forskningsdepartementet. Tal frå ALL-undersøkinga om korleis det står til med leseferdigheita og talforståinga hos vaksne i Noreg, vart lagde fram på konferansen. Andre dag på konferansen dreidde seg om korleis utfordringane kan møtast. Jotun fabrikk og Linjegods presenterte programma sine. Dei går inn for å gjere lese- og skriveferdigheitene hos dei tilsette betre.

**Voksnes læring – innsatsfaktor eller utgiftspost
Clarion Hotel Royal Christiania, Oslo, 2. juni 2005**

Tal på deltakrar: 60

Vox inviterte til sluttkonferanse i prosjektet «Kunnskapsgrunnlaget om voksne i grunnskole og videregående opplæring». Konferansen fokuserte på nokre av dei hovudutfordringane som prosjektet baud på. Konferansen retta seg mot utdanningsaktørar og policyutformarar i kommunar, fylkeskommunar og innanfor frivillig sektor, vidare mot samarbeidande offentlege etatar og mot partane og organisasjonane i arbeidslivet.

Familielæring

Vox, Oslo, 1.–3. september 2005

Tal på deltakrar: 80

Konferansen markerte avslutninga på Falcon-prosjektet om familielæring, som har pågått i to år. Det var deltakrar frå 14 land til stades. Konferansen tok opp aktuelle pedagogiske problemstillingar i både didaktisk tilnærming, kvalitetskriterium, kulturell tilpassing og infrastruktur. Målgruppa var politikarar, forskarar og utdanningsinstitusjonar som er eller ønskjer å verte engasjerte i familielæring.

International adult learners week (IALW) 2005

Oslo, 24.–26. oktober 2005

Tal på deltakrar: 160

Sjå nærmare presentasjon på side 24.

Fleksibel og individuell norskopplæring ved bruk av ikt

Oslo kongressenter – Folkets hus, Oslo, 17. november 2005

Tal på deltakrar: 105

Konferansen tok opp dei mest sentrale erfaringane som er gjorde i INOVI-prosjektet. Multimediebasert programvare vart demonstrert, og ein sette søkjelys på tekniske, fysiske og økonomiske aspekt ved auka bruk av ikt i opplæringa. Konferansen retta seg mot statlege og kommunale avgjerdstakrarar og mot skoleleiarar og andre som har ansvar for organisering av norskopplæring for vaksne innvandrarar.

eLæring 2005 – Lyst til læring!

Norsk design- og arkitektursenter, Oslo, 24. november 2005

Tal på deltakrar: 120

Konferansen vart arrangert av Abelia i samarbeid med Vox. Konferansen sette søkjelyset på innovative ikt-baserte læringsløysingar som skaper nye læringsomgavnader og opplevingar – løysingar som inspirerer, engasjerer og motiverer. Her vart det presentert føredrag om ferske og relevante undersøkingar knytte til e-læring. Vidare var det ein paneldebatt om utfordringar og mogelegheiter ved e-læring i framtida.

8.4 Føredrag

Anders Fremming Andersen

Læring i arbeidslivet. Resultater

fra Vox-barometeret. NHO

Innlandet, årskonferanse. Øyer, 31. mars 2005

Læring og digital kompetanse. Norske ledeses syn på medarbeidernes ferdigheter. eLæring 2005, Lyst til læring, konferanse. Oslo, 24. november 2005

Lis Andersen

Tanker om læring. Senter for voksenopplæring, konferanse. Trondheim, 14. mars 2005

Tilrettelegging for voksnes læring. Senter for voksenopplæring, konferanse. Trondheim, 14. mars 2005

Læring/motivasjon/tilbakemelding. Songvaar bedrifter. Mandal, 20. april 2005

What is learning? Methods in adult education. Europarådet, Fengselsetaten. Bergen, 15. juni 2005

Hva er læring? Hva er motivasjon? Hva er en voksen? Namsos opplæringscenter. Namsos, 19. august 2005

Kompetanseattesten og Hva er motivasjon? Fosen næringshage. Ørland, 25.–26. august 2005

Voksnes læring – hvordan tilrettelegge best mulig? Transportbedriftenes landsforbund (NHO). Oslo, 29. september 2005

Hva trenger 55+ for å lære ikt? Workshop i Trygdeetaten i Oppland. Lillehammer, 20. oktober 2005

Hvordan skape mer deltakerorienterte kurs? Norsk fysioterapeutforbund. Oslo, 1. november 2005

Veilederrollen, motivasjon og den voksne deltakeren og arbeid med kursdesign ikt for 55+. Trygdeetaten i Oppland. Lillehammer, 11. november 2005

Kompetanseattesten og Hva er motivasjon? Opus i Oppland. Lillehammer, 30. november 2005

Hvordan tilrettelegge best mulig for voksnes læring og hvordan planlegge kurs. Nettbuss. Lillestrøm, 2. desember 2005

Helga Arnesen

Den nye læreplanen. Fag og kulturs konferanse. Drammen, 20. mai 2005

Individuell plan og 50 timers samfunnskunnskap, ny læreplan. Kurs for lærerlar, Fylkesmannen. Molde, 15. juni 2005

Den nye læreplanen. Konferanse i regjeringskvartalet om ny tilskotsordning. Oslo, 29. juni 2005

Ny læreplan i norsk og samfunnskunnskap og Metodisk veiledning. Konferanse om nye fagplanar i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Hamar, 16. august 2005

Family Learning as an instrument for the integration of adult immigrants in Norway. FALCON. Oslo, 2. september 2005

Linguistic Integration of Migrants in Norway. Europe Insertion – Rhône-Alpes. Lyon, 17. november 2005

Anne Jorid Berbu

Nettsted for lesing og skriving. Lese- og mesitringskonferanse for voksne. Oslo, 12. mai 2005

Presentasjon av prosjektet Strategier som ... Dysleksiforbundets konferanse. Oslo, 17. oktober 2005

Per-Arne Brunvoll

eBorgere og Vox. Servicekonferansen 2005 Fleire inngangar til offentlege tenester!. Gardermoen, 21.–22. september 2005

Fra kunnskapsløft til kunnskapsløft. Senter for seniorpolitikk: Utgått på dat@?, konferanse. Oslo, 9. desember 2005

Åge Hanssen

Kompetansereformen og voksnes rettigheter og muligheter. Fagforbundet, seksjonskonferanse. Kristiansand, 11. januar 2005

Kompetanseutvikling mot 2010 – visjon, tema og prioriteringer. IKVO/Utdanningsforbundet. Geiranger, 8. mars 2005

Kompetanseutvikling mot 2010. OPUS. Drammen, 6. september 2005

Om realkompetanse. Opplæring innanfor kriminalomsorgen, landskonferanse. Bergen, 8. november 2005

Vigdis Haugerud

Fra intensjoner og realiteter til nye utfordringer. Seminar for fylkeskommunane. Molde, 30.–31. mars 2005.

Kunnskapsgrunnlaget om voksne i grunnsopplæringen – bedre enn sitt rykte? Sluttkonferanse. Oslo, 2. juni 2005.

Kunnskapsgrunnlaget. Voksnes rett til grunnskole og videregående opplæring. Nordisk Nettverk for Voksnes Læring, seminar. Oslo, 3. november 2005.

Resultater fra et forprosjekt våren 2005. Styremøte i KUP. Oslo, 10. november 2005

Grethe Haugøy

The Refine project. EUCEN. Bergen, 29. april 2005

Hilde Havgar

Skriver I, Karle? Metoder i fokus. Oslo, 14. april 2005

Ny læreplan i norsk og samfunnskunnskap og Metodisk veiledning. Konferanse om nye fagplanar i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Hamar, 16. august 2005

Hva kan metodisk veiledning brukes til? Sørlandsk lærerstevne. Kristiansand, 21. oktober 2005

Vibeche Holte

Den nye læreplanen i Norge. Alfabetiseringskonferanse. Gøteborg, 22. september 2005

Språkkinnlæring ved hjelp av «jeg kan»- metodikk. Erfaringer fra en bydel i Oslo Indvandrerkvinder med kort uddannelsesbaggrund – sprog og arbejde
Udfordringer og muligheder. Erfaringer fra Danmark og Norge København, 30. september 2005

Randi Husemoen

Prosjekter som dreier seg om Internett-basert samarbeidslæring. SIU-seminar. Trondheim, 20.–21. januar 2005

Organisering av Grundvig 3-kurs. SIU-seminar. Trondheim, 20.–21. januar 2005

Erfaringer fra europeiske samarbeidsprosjekter: Internet-based collaborative learning. Digital literacy (SIU), kontaktseminar Grundtvig 2. Bergen, 16.–18. september 2005

Internet-based problem solving role play and how to adapt it to the work place. ICL 2005: ICT supported learning Østerrike, 28. september–1. oktober 2005

Björg Ilebekk

Fleksibilitet, effektivisering og individuell tilpasning i norskopplæringen var utfordringen. Ble ikt svaret? Om prosjekterfaringer og videre utfordringer. INOVI, konferanse. Oslo, 17. november 2005

Turid Kjølseth

Presentasjon av motivasjonskampanjen overfor næringslivet. Kampanjestart Sogn og Fjordane. Førde, 17. januar 2005

Åpningsforedrag på konferansen om e-borgerskap. Oslo, 18. januar 2005

Presentasjon av kompetanseutviklingsprogrammet. Næringsrådet i Gjøvikregionen. Gjøvik, 25. januar 2005

Kompetanseutvikling mot 2010. Stiklestadkonferansen. Stjørdal, 17. februar 2005

Lederskap i omstilling. ABM-organisasjonen. Oslo, 19. april 2005

Resultater fra Vox-barometeret. Utdanningsdirektoratet, utdanningsdirektørene hos fylkesmennene. Oslo, 22. april 2005

Hvilke kompetanseutfordringer ser vi for oss i framtida?. Vofo. Oslo, 27. april 2005

Biblioteket som arena for opplæring. Bibliotekarene i Oppland. Lillehammer, 26. mai 2005

Kultur for læring. Voksnes læring – innsatsfaktor eller utgiftspost. Sluttkonferanse. Oslo, 2. juni 2005

Voksnes muligheter til kompetanseheving. Bygdefolkets studieforbund. Oslo, 7. september 2005

Kompetansereformen – status og framtidige prioriteringer. Utdanningskonferanse i LO. Oslo, 3. november 2005

Yrkes- og utdanningsveiledning for voksne. Utdanningsdirektoratets konferanse. Bodø, 23. november 2005

Kari Letrud

Lesing – hvordan står det til? PiN. Voss, 9. februar 2005

Lesing – hvordan står det til? PiN. Røros, 11. mars 2005

Lese- og skrivetrening. Pilotprosjekt på Alnabruterminalen 2004 –2005. ALL. Oslo, 12. mai 2005

Om lese- og skrivevansker på arbeidsplassen. Konferanse i Sikkerhetsforum Oljedirektoratet. Stavanger, 13. oktober 2005

Lese- og skriveferdigheter og PiN. PiN. Gjøvik, 28. oktober 2005

Awareness of literacy difficulties. Pedagogical University. Tallin, 9. november 2005

Literacy at work places – what can we do?. Pedagogical University. Tallin, 10. november 2005

Torild Nilsen Mohn

Competence card for workplace. Exemplo meeting. Birmingham, 20.–22. januar 2005

Norwegian and European approach to valuation of prior learning. Mid-way evaluation Conference, Adult Learning for Local Action «ALLA». St. Petersburg, 27.–30. januar 2005

Information about the British approach to accreditation and the result of a Norwegian survey. Seminar, Accreditation of Informal and Non-formal Learning in higher education sector. Oslo, 16. mars 2005

Dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse i Norge. Nordisk konferens om Vuxnas lärande – validering/erkännande av reell kompetens. Helsingör, 4. april 2005

Presentasjon av Realkompetanseprosjektet; bakgrunn, historikk, gjennomføring, resultater og utfordringer. Studiebesøk fra Valideringsdelegasjonen. Oslo, 7. april 2005

Leidde The APEL stand. EUCEN conference, From Bologna to Bergen and beyond ... Bergen, 29.–30. april 2005

The results of the learning culture-survey. VPL project meeting. Larnaca, 4.–6. mai 2005

The Competence Reform and the Norwegian approach to valuation and validation of non-formal and informal learning. Academia Exchange Norway 2005, Recognition of Foreign Education and Validation of Non-formal and Informal Learning in Norway. Oslo, 9.–13. mai 2005

The Norwegian approach to validation of prior learning; background, benefits, regulations and implementation. EDEN conference, Lifelong learning strategies and success factors. Helsingfors, 20.–23. juni 2005

The Norwegian approach to life long learning; The Competence Reform: objectives and results. Study visit from Tampere Vocational Adult Education Centre. Oslo, 5. september 2005

Presentasjon av Realkompetanseprosjektet; bakgrunn, historikk, gjennomføring, resultater og utfordringer. Studiebesøk fra svensk valideringsprosjekt. Oslo, 7. september 2005

Informal and Non-formal learning in Norway/Documentation and valuation of prior learning. Exemplo meeting+ conference: Vocational education and training yesterday, today and tomorrow. Helsingfors, 15.–17. september 2005

The things you know!. End Conference of the Leonardo VPL-network project: VPL, the unfinished story. Utrecht, 21.–24. september 2005

Recognizing Life Skills. IALW. Oslo, 25. oktober 2005

Approaches and techniques for getting people to talk about their experiences. EUCEN conference. Roma, 17.–19. november 2005

Sigrun Røstad

Voksne og videregående opplæring –intensjoner og realiteter. Årsmøte VOFO Østfold. Rygge, 21. april 2005

Grunnskole for voksne; rapport fra en undersøkelse. IKVOs landskonferanse. Stjørdal, 5. september 2005

The survey Knowledge base about adults in secondary education. LLL-cluster i UFD. Oslo, 28. september 2005

Tove-Dina Røynestad

Språkinnlæring ved hjelp av «jeg kan»-metodikk. Erfaringer fra en bydel i Oslo. Indvandrerkvinder med kort uddannelsesbaggrund – sprog og arbejde. Udfordringer og muligheder. Erfaringer fra Danmark og Norge. København, 30. september 2005

Hva kan metodisk veiledning brukes til?. Sørlandsk lærerstevne. Kristiansand, 21. oktober 2005

Graciela Sbertoli

Av ett stort prosjekt kan det fødes mange mindre. Vox kan yte hjelp til dere som vil gå inn i et læringspartnerskap. SIUs dagseminar om Grundtvig-programmet. Oslo, 25. januar 2005

Å banne i kjerka. Norskopplæring for voksne innvandrere, konferanse. Oslo, 14. april 2005

Collaborative Learning Teacher Training. Grundtvig-kurs. Firenze, 28. april 2005

European challenges in Adult learning: the Norwegian Approach. Dagskonferanse om Norwegian Financial Mechanisms. Budapest, 10. juni 2005

Ledelse og forskjellige innlegg. FALCON. Oslo, 1.–3. september 2005

Kari Tonhild Servan

Digital kompetanse i arbeidslivet. Funn fra Vox-barometeret., e-borgerskap 2005, konferanse. Oslo, 18. januar 2005

Funn fra Vox-barometeret. En analyse av læring på arbeidsplassen med fokus på digital kompetanse og utdanningsnivå. Nettverksmøte i Research and Educational Network, REN. Oslo, 9. februar 2005

Læring i arbeidslivet. Resultater fra Vox-barometeret. Årskonferanse Infomedicus. Skedsmo, 6. april 2005

Hvordan brukes eLæring i norske virksomheter? Presentasjon av funn fra EdEx 2005. eLæring 2005, Lyst til læring, konferanse. Oslo, 24. november 2005

Digital Competence in Working Life. Survey on Learning at Work. Online Educa. Berlin, 2. desember 2005

Anne Stokkedal

Effektivisering av budsjettprosessen ved bruk av ABM. Agresso brukerforum. Gardermoen, 20. september 2005

Bruk av ABM i økonomistyring. Seminar i Senter for statlig økonomistyring. Kristiansand, 20. november 2005

Bente Søgaard

Voksnes rettigheter i videregående opplæring. Realkompetanse. Nasjonal samling for Aetat. Gardermoen, 24. februar 2005

Realkompetansevurdering i videregående opplæring. Nasjonale føringer, lov- og regelverk. Kurs for tilsette i Aetat Hedmark. Hamar, 7. april 2005

Dokumentasjon og anerkjennelse av realkompetanse. Erfaringer fra Norge. Konferanse om godtaking av realkompetanse Fra visjon til virkelighet. Arrangør: Undervisningsministeriet i Danmark. København, 29. april 2005

Utfordringer i voksenopplæringa. Leiarsamling, Utdanningsdirektøren i Akershus. Akershus, 29. september 2005

Voksne i fagopplæringa. Utdanningsdirektoratets referansegruppe for kvalitet i fag- og yrkesopplæringa. Oslo, 29. september 2005

Endringer i voksnes rettigheter og framtidige utfordringer. Nasjonal samling for aetat. Gardermoen, 18. oktober 2005

Jan Sørli

What's the use? : kan vi lære noe av internasjonalt samarbeid? Konferanse, Cirius. København, 12. september 2005

Stine Aasheim

Family Learning as an instrument for the integration of adult immigrants in Norway. FALCON. Oslo, 2. september 2005

Introduksjon til familielæring og relevant forskning. Nettverkssamling. Oslo, 28. oktober 2005

9 Vedlegg

Vedlegg 1:

Kompetansepolitikk for voksne Innspill til politisk ledelse i UFD fra styret i Vox:

Innledning

I møte mellom statsråd Kristin Clemet og styremedlem Paul Chaffey, den 9. mars 2005, ble styret ved Vox invitert til å komme med innspill til utformingen av fremtidens kompetansepolitikk. Dette notatet gir uttrykk for styrets synspunkter og forslag i forbindelse med noen elementer i en fremtidsrettet kompetansepolitikk. Ettersom Vox har vært nært knyttet til en rekke av tiltakene i Kompetansereformen, ser styret det naturlig å ta utgangspunkt i målgruppen for Kompetansereformen, også når det skal gis innspill til kompetansepolitikken framover.

Gjennom Kompetansereformen kom en rekke individuelle rettigheter på plass. I de senere år har også utdanningssystemet gjennomgått reformer. Som det påpekes fra en rekke hold, har man i Norge et høyt utdanningsnivå og store offentlige og private investeringer i etter- og videreutdanning. Når representanter fra OECD nå oppfordrer Norge til å forsøke å få mer ut av kompetanseformuen, kan dette leses som et signal om at dersom man skal utløse ytterligere potensial, må oppmerksomheten igjen vendes mot de voksne. Det er også mye som tyder på at vi heller ikke i Norge klarer å få hele befolkningen med i kompetansesamfunnet.

Kompetansespørsmål for voksne arbeidstakere og voksne som burde vært i arbeidslivet, står for tiden ikke høyt på dagsordenen, verken hos arbeidslivets partner eller hos myndighetene. Dette til tross for at mangler i kompetansepolitikken for de voksne kan ha store samfunnsøkonomiske og bedriftsøkonomiske konsekvenser. I et intervju med Mandag Morgen sier etterutdanningsguruen Andy Green: – Livslang læring må stå øverst på agendaen til ethvert land som har ambisjoner om å hevde seg i den stadig mer intensive konkurransen mellom kunnskapsnasjoner. Han sier videre at det å satse på eliten ikke er nok, men at man må heve kompetansenivået i hele den yrkesaktive befolkningen for å lykkes.

Styret ønsker å se på hvilke grep som kan gjøres for å få mer ut av allerede eksisterende satsinger. Styret er også innstilt på at det offentliges rolle er å bidra der hvor samfunnsøkonomisk gevinst kan påregnes. Det vil kunne være samfunnsøkonomiske fordeler ved å gi enkeltmennesker muligheten til i strekke seg og bidra i samfunns- og arbeidsliv, og ved å utnytte samfunnets midler bedre gjennom tettere samarbeid mellom etater og politikkområder. Eierforholdet til midler og virkeområde må vike for hensiktsmessighet.

Pågående prosesser

Blant annet gjennom prosjektet Mønsterbryterne arbeides det nå for å koordinere kompetansepolitikken. Styret i Vox vil først og fremst gi innspill som berører de utfordringer Mønsterbryterne identifiserer som «Samhandling mellom utdanning og arbeidsliv» og «Mobilisere og utvikle kompetansen til utsatte grupper». Det er også satt ned en gruppe med deltakere fra ASD og UFD som arbeider spesielt med sistnevnte utfordring. Vox har representanter både i UFD/ASD-gruppen og i Mønsterbryterne.

Styret er kjent med de initiativer og tiltak som eksisterer for å styrke kunnskapen om voksnes læring. Innspillet begrenser seg til å påpeke tre områder hvor kunnskapsgrunnet allerede er godt, og hvor det bør settes i gang konkrete tiltak:

- grunnleggende ferdigheter
- koordinert offentlig innsats
- yrkes- og utdanningsveiledning.

Grunnleggende ferdigheter og voksnes rett til opplæring

Ferdighetene i lesing, skriving og regning utgjør et problem for mange voksne (om lag 30 % i følge SIALS, ALL, Vox-barometeret). I dag regnes gjerne også digital kompetanse og fremmedspråk inn i pakken av grunnleggende ferdigheter som må til for å beherske et omskiftelig arbeidsliv. Disse ferdighetene bygger til

en viss grad på hverandre. Samlet sett skaper mangel på slike ferdigheter store problemer for enkeltpersoner og for en kunnskapsbasert økonomi.

Det er nødvendig å skille mellom kompetanse som bedrifter tar ansvaret for (og finansierer) og kompetanse som samfunnet trenger (og bør være villig til å betale for). Det er imidlertid en gråsone hvor det offentlige kan være interessert i å gå inn med tiltak for arbeidstakere som ellers kan stå i fare for å falle utenfor arbeidslivet - og dermed generere enorme offentlige utgifter på sikt. Det å sørge for at alle i arbeidsfør alder innehar de nødvendige grunnleggende ferdigheter kan være et eksempel på et slikt område.

Et første skritt i retning av å ta tak i problemene med manglende grunnleggende ferdigheter, kan være å slå fast at retten til grunn- og videregående opplæring for voksne (slik den beskrives i opplæringsloven) også omfatter deler av helheten. For voksne som mangler ferdigheter, men som ikke ønsker å gå inn på et løp som leder helt frem til for eksempel fagbrev, vil dette i praksis si at de har krav på et tilbud fra fylkeskommunen som kun gir opplæring i de nødvendige grunnleggende ferdigheter.

Et problem som melder seg i forbindelse med rettigheter til opplæring, er at en rettighet ikke nødvendigvis i seg selv er tilstrekkelig til å utløse endring. Finansiering kan være en problemstilling, kanskje særlig fordi det å tilby de deler av et løp som bøter på manglende grunnleggende ferdigheter ikke uten videre passer med finansieringsmodellen som i dag benyttes.

Det må utvikles en mer fleksibel finansieringsmodell for denne typen opplæring, slik at opplæringen kan gis der den trengs, i en tjenlig form og av aktører som i den enkelte situasjon er mest skikket til å gi den. Pengene må følge rettighetshaverne, ikke institusjonene.

Et konkret og nært forestående arbeid vil være å følge opp resultatene fra ALL-undersøkelsen som presenteres i mai i år. Styret vil understreke at Vox har gode kompetansemessige forutsetninger for å være en pådriver og å utforme tiltak på ALL-området.

Undersøkelser peker på at mange voksne lærer for å gjøre en bedre jobb (Lærevilkårsmonitoren, Kompetanseberetningen, Vox-barometeret) For mange vil ikke det å skaffe seg formell kompetanse være det viktigste, men å bli i stand til å gjøre en god jobb og føle at de bidrar i verdiskapingen. Det å tilegne seg grunnleggende ferdigheter uten å fullføre noen utdanning kan være et eksempel på læring som kan gjøre at man utfører jobben sin bedre. Andre delkompetanser knyttet f.eks. til yrkesfag må på samme måte betraktes som en del av voksnes rett til videregående opplæring.

Sammenfattet innebærer styrets innspill:

- å følge opp rett til delkompetanse
- å la finansieringen følge brukerens behov for grunnleggende ferdigheter
- å legge realkompetansevurdering/ kompetanseattest til grunn for rett til opplæring innen en eller flere grunnleggende ferdigheter

Koordinere innsats

I forbindelse med NAV-reformen skjer det mye som skal koordinere offentlige tjenester bedre. Et drastisk grep som kan gjøre det lettere å finne løsninger på koordineringsproblemer i det offentlige virkemiddelapparatet, kan være å delegerer myndighet slik at lokale problemer kan løses lokalt. En tanke kan være å overføre ideen om en Key Account Manager fra privat til offentlig sektor. Tanken er at ethvert individ som trenger det, har sin personlige kontakt i det offentlige. Noe av den samme tanken finnes allerede i IA-avtalen.

Det er etter styrets mening helt klart det offentlige rolle både å koordinere offentlig innsats og å sørge for at det finnes pådrivere for samhandling. Et område hvor det kan være mye å hente ved samhandling er trolig mellom utdanningstilbydere og arbeidslivet for øvrig.

Mønsterbryterne trekker inn flere perspektiver på samhandling mellom utdanningssystemet og arbeidslivet som i første rekke har å gjøre med førstegangsutdanning. For voksne er det ikke mindre viktig at tilbudene som finnes, er tilpasset behov. Gjennom Kompetanseutviklings-programmet er det gjort et stort arbeid for å utvikle markedet for etter og videreutdanning, og evalueringene påpeker at på tilbydersiden er markedet etter hvert relativt velutviklet. De samme evalueringene sier samtidig at det fortsatt er mye å hente på etterspørersiden. Dette kan blant annet handle om bestillerkompetanse og om egnede arenaer for å melde inn behov. Ved siden av at det offentlige har en rolle gjennom faktisk å være utdanningstilbyder i mange sammenhenger, kan også det offentlige legge til rette for mer brukerorienterte tilbud. En mer fleksibel finansieringsordning kan for eksempel motivere tilbydere til å hjelpe etterspørere til å definere behovene sine bedre.

Når den lokale koordineringen er en utfordring, kan dette blant annet henge sammen med en tilsvarende utfordring lenger oppe i systemet. Det å koordinere tiltak på tvers av departementer, etater og forvaltningsnivåer er krevende, men likevel nødvendig dersom man skal oppnå mer effektive tiltak og bedre resultater. Styret er kjent med at det blant annet i Mønsterbryterne trekkes inn flere departementer for å samarbeide om utvikling av kompetansepolitikk. En utvidet satsing på direkte samarbeid mellom departementer om konkrete spørsmål vil være et første forsiktig skritt i retning av en mer koordinert offentlig forvaltning.

Sammenfattet innebærer styrets innspill:

- å innføre «Key Account Manager» for personer som har kontakt med det offentlige i ulike sammenhenger
- å opprette egnede arenaer hvor bestillere kan drøfte og fremme sine behov
- å presse på for økt samarbeid mellom departementer
- å sørge for at det finnes en «vakthund» som kan melde fra om problemer som skyldes manglende koordinering og presse på for at disse problemene løses

Yrkes- og utdanningsveiledning

Mens videregående skoler har drevet veiledning for sine elever og private veiledningsfirmaer har veiledet ressurssterke arbeidstakere, har det offentlige tilbudet til voksne arbeidstakere vært lite. Aetat hadde tidligere en sterk rolle i forhold til utdanningsveiledning. Et tiltak kan være en offentlig finansiert veiledningstjeneste for voksne arbeidstakere som for eksempel kan være til hjelp for de som har mangler grunnleggende ferdigheter.

Spørsmålet om yrkes- og utdanningsveiledning er utredet. Partene later til å være enige om en modell som legger denne funksjonen til regionale sentre – fremfor at veiledningen foregår ved videregående skoler eller ressursentre tilknyttet disse. En mulig løsning kan være at veiledning for både voksne og ungdommer kan tenkes inn i NAV-sentrene. Ved å se alle disse funksjonene i sammenheng kan brukerne få et bedre og mer koordinert tilbud. For eksempel vil realkompetansevurdering og hjelp til å utvikle manglende grunnleggende ferdigheter være oppgaver det er naturlig å sammenholde med arbeidsmarkeds- og trygdetiltak samt yrkes- og utdanningsveiledning.

Dersom en veiledningstjeneste skal kunne betjene både alle voksne – inkludert NAV-reformens målgrupper, stiller dette krav til veiledernes kompetanse. En profesjonalisering av veilederyrket har med hell blitt gjennomført i Storbritannia. Det er grunn til å tro at innføringen av en veilederutdanning kan ha positiv effekt også i Norge.

Sammenfattet innebærer styrets innspill:

- ha fokus på en helhetlig veiledningstjeneste som fungerer for mennesker i ulike livssituasjoner
- profesjonalisere veiledningsyrket

En styrket rolle for Vox

Vox bør styrke sin rolle som pådriver for en helhetlig kompetansepolitikk for voksne. Vox vil kunne bidra vesentlig blant annet til de tre sidene ved kompetansepolitikken som er fremhevet i dette notatet gjennom å være:

- a) et rådgivende organ for myndighetene i forhold til det samlede feltet og som kommer med anbefalinger om strategier og prioriteringer i statens virkemiddelbruk
- b) et prioriterende organ som er ansvarlig for å administrere og fordele noen av de pengene staten bevilger til konkrete prosjekter og satsinger
- c) operatør av enkelte prosjekter og tiltak som løses bedre av Vox selv enn av andre operatører.
- d) «vakthund» som passer på voksnes rettigheter, melder fra om koordineringssvikt og presser på for å løse problemer
- e) et kompetansesenter for fagområder som veiledning, grunnleggende ferdigheter hos voksne etc.

Styret ønsker å bidra aktivt til å avklare hvilket mandat og ambisjonsnivå Vox skal ha på disse områdene.

Oslo, 13. mai 2005

Vedlegg 2:

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

ved statsråd Øystein Djupedal

Oslo, 20. januar 2006

Vedrørende styrets fremtidige rolle i Vox

Det vises til brev av 17.03.2005 og møte mellom statsråden og styreleder i Vox 16.november 2005.

I møtet 16. november fikk statsråden en kort orientering saken, og styreleder ble lovet en avklaring på spørsmålet før jul.

I brevet av 17.03.2005 fremkommer det at styret med dagens rammebetingelser ikke opplever at forutsetningene for å drive et meningsfylt styrearbeid i Vox er tilstede. Brevet avsluttes med følgende konklusjon:

Styret mener det i den foreliggende situasjon er to alternativer for den overordnede styringen av Vox:

1. Ambisjonsnivå, oppgaver, organisering og eierstyring videreføres som i dag. Dette innebærer at Vox har en viktig, men relativt avgrenset rolle som statlig virkemiddel innenfor voksenopplæringsfeltet. Med et slikt ambisjonsnivå er det beste at Vox blir direkte underlagt UFD og at dagens styre legges ned.

2. Ambisjonsnivået til Vox utvides i tråd med den økte betydningen etter- og videreutdanning har i samfunnet og arbeidslivet. Oppgavene og organiseringen vil i større grad gå på tvers av sektorer og departementer og antall samarbeidspartnere i arbeidslivet og blant tilbydere av opplæring vil øke. Vox vil i sin nye rolle ha ansvaret for kompetansemessig og økonomisk støtte til opplæringstiltak som er samfunnsøkonomisk lønnsomme, men som markedet alene ikke klarer å løse. Dette kan dreie seg både om mindre enkeltprosjekter, men også om tyngre omstillingsoppgaver i det norske samfunnet der det er behov for videre- og etterutdanning. Utviklingen av Vox under slike rammebetingelser vil kreve et aktivt og tungt styre.

Styret vil sterkt understreke at det ikke har noen egen prestisje knyttet til dette veivalget. Det er et veivalg departementet må ta selv. Styret mener selv at en bør sette i gang et arbeid for å utvikle Vox i retning av det som er beskrevet i alternativ 2. Dersom dette ikke er aktuelt vil styret be om at Vox styres uten et eget styre. Denne endringen bør i så fall iverksettes så raskt som mulig.

Styret finner det lite meningsfylt å fortsette sitt arbeid under disse forhold og ber om en avklaring snarest mulig.

Med vennlig hilsen

Yngve Hågensen
styreleder

Vox

Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet
Olaf Helsets vei 5, Postboks 6139 Etterstad, 0602 Oslo
Telefon: 23 38 13 00 • Telefaks: 23 38 13 01
www.vox.no • postmottak@vox.no

